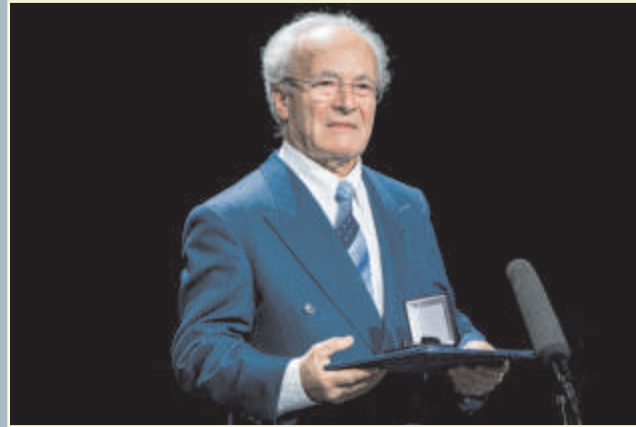

День Памняти Антонія Годинкы

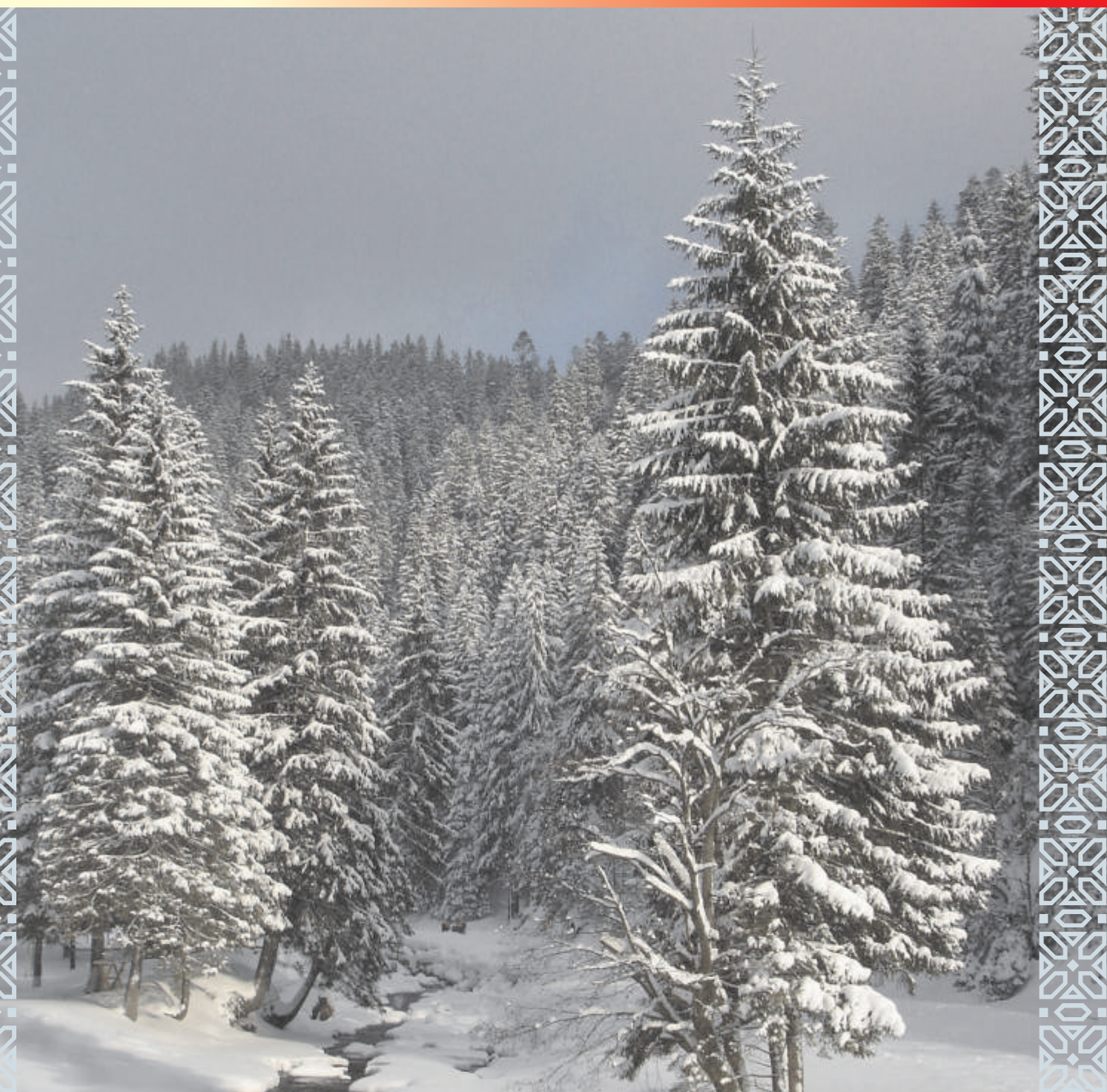
(фото Шандора Смолара и Ласлова Мудры)

РУСИНСЬКИЙ RUSZIN VILÁG SVIT

ročnik XI. číslo 99., януар – фебруар 2013
XI. évfolyam 99. szám, január – február 2013

*Премія Антонія Годинкы
Hodinka Dŷ 2013*

На першій сторінці обклашки фото Володимира Балеги

Курта кроника

Децембер

17.: У Будапешті, у галерії Грекокатолицькій Общеобразовательній школи Сятого Єфрема тримали презентацію 1.-2. тома ХХІ. числа періодичного видання „Етнографічний горизонт” (Néprajzi Látóhatár) за 2012. рік. Презентовав видання професор університета Др. Роберт Кемень.

Януар

7.: Єднов из стацій серії концертів Мужського Хора Сятого Єфрема было Крачунське выступління у керетох концертів Orientale Lumen.

Фебруар

8.: Мужський Хор Сятого Єфрема выступив з концертом у Грекокатолицькій Общеобразовательній Школі імени Сятого Єфрема у Дебреціні. Свій новий альбом „Бізантійський мозаїк” представили пуднійше и у Грекокатолицькій Церквовлі сього вароша.

9-10.: Мужський Хор Сятого Єфрема реалізовав свій давній проєкт „Два Бокшаї” шором концертів, які хор представив у історичному Ужгородському Грекокатолицькому Храмі на честь пам'яті маляря храму у минулости Йосифа Бокшая и єго брата Йоана Бокшая – автора Греко-католицької Літургії Йоана Златоустого. Представену на

церкувнославянськым языкови службу у переповненым Храмі до слез доимені притомні співали ведно з хором. А у неділю літургія зазвучала у Мукачовській Грекокатолицькій Церквовлі и стала правдивым культурным событієм.

9.: Болгарське, Німецьке и Русинське Національні Самосправованя Ліпотвароша V. району Будапешта, а также ині Русинські Самосправованя (Всдержавное, Столичное, VIII. и IX. районув Будапешта и Русинське Національное Самосправованя Шарошпотока сполно організували традиційний Бал у складчину в Центрі Культуры Ороньтіз. Главными координаторами были председатель Легел

Донат и пудпредсідатель Бейла Надь. У керетох акції представила свої роботи умілець Ірина Фірцак, а потому притомні коштували принесені каждым у своєю „тайстрі” національні їдіння.

13.: Мужський Хор Сятого Єфрема вилетів у Брусел, де выступив з концертом сербської літургійної музики на отвореню виставки чудесных образов Сербського Ортодоксального Музея Сентендре у стінох Мадярського Дома. Держтайник Жолт Неймет, сербський міністер культури, премерміністер Войводины, будайський сербський єпископ Лукіан и многочиселна публика, дуставши великое задоволення, говорила за представеный перед іконами концерт, а Братіслав Петкович, міністер культури Сербії, покликав Хор Сятого Єфрема на Юбілейный Фестивал Стевана Мокраняца 2014. рока, котрый ся проводить на честь пам'яті познатого сербського композитора церкувнуй музики.

16.: Депутатський корпус Всдержавного Русинського Самосправованя у резиденції ВРС тримав рядовое засідання.

16.: При пудпорованю ВРС, Общества Інтелігенції Антонія Годинки, Столичного Русинського Самосправованя, Культурного Общества Русинув, Всдержавнуй Асоціації Русинув/Рутенув Мадярщини и шора Русинських Самосправовань Будапешта и области Пешт був організований День Пам'яті Антонія Годинки. Панахиду на Націоналнум Некрополі цвинтаря на улиці Фіумеї вюг єпископ-єгзарх Мішколцьського Апостолського Єгзархата преподобный о. Др. Атаназ Орос. Потому одбыло ся покладення вінця на груб академика, а дале у залі III. штока Каштеля Культуры на Етवेशа, 10. тримали торжественое вручення премії Антонія Годинки и сяточный концерт сєгоручных стіпендістув Всдержавного Русинського Самосправованя.

16.: У резиденції Всдержавного Русинського Самосправованя перед многочиселными притомными председател ВРС Віра Гіріц отворила виставку робут маляря Шандора Смолара.

23.: Отвореня виставки маляря Ірини Фірцак у будовлі ул. Вармедя, 13., V. району Будапешта, котра была організована Русинськыма Самосправованями Ліпотвароша и Йожефвароша.

День пам'яті академіка Антонія Годинки 2013

По многоручній традиції День пам'яті Антонія Годинки 2013. зачав ся Панахидов и покладенём вінцюв на груб академіка на Націоналнум Меморіалнум Цвѣнтарі на Фіумейській улиці. Службу отправив Преосвященный Владыка Др. Атаназ Орос, єпископ-єгзарх Мішколцького Апостолського Єгзархата. Міністерію Людських Ресурсув представив ведучый Одділа Націоналных Капчань др. Андраш Берталан Сийкель. Вінці на груб академіка Годинки поклали представителі Вседержавного Русинського Самосправованя, Столичного Русинського Національного Самосправованя, ВОРИАГ, Самосправовань VI., VIII., XI., XVI. районув Будапешта и Ерда. Торжественное вручення премії Антонія Годинки отбыло ся у Культурному Центрі на улиці Етвеш 10., пуся чого состояв ся концерт стипендістув Вседержавного Русинського Самосправованя. Єпископ єгзарх др. Атаназ Орос теплыма словами подяковав за високу награду и мудрыма пастырськыма словами поділив ся из притомныма за важность віры и церкви у сохранию идентитета. Депутат ВРС др. Ласлов Мудра оцінив премію, як важный етап у свому жывоті. На конци акції новинарём Чобо Маркушом была представлена книга др. Маріанны Лявинец „Русины” (Книга діла русинської молодєжі Мадярицины).

Др. Атаназ Орос родив ся 11. мая 1960. рока у Нїредьгазі. Ёго отець был греко-католицьким сященником, из вусьмох діти котрого дває пушли стопами вутця.

На отлично вун закончив факултет філозофії и теології днешнєго Католицького Універзітета Петера Пазмания, и там же дустав ліценціат, а затым докторський ступень з теології 1984. рока. Куртый час працював учителєм віры у Маріаповчі и Будапешті. 4. августа 1985. рока у Будапешті ёго вусятили за сященника, де потому пак два роки служив помочником пастора на площі Руж.

У період 1987-1989. рокув вун учив етику теології у Римі, у Академії Сятого Алфонза и Папськым Восточным Інстітуті. По сконченю школованя у Римі, 1989. рока о. Орос был учебным префектом Нїредьгазькуй Семінарії. 1991-1993. роки жив новіцєм у Шевтонськым бенедіктинськым монастырі у Белгії. Од 1993. до 1995. рока вун ректор Нїредьгазького Греко-католицького Інстітута Теології и Школы Хованя Сященникув, затым, 1995. рока на чєтыри роки кандидатом у монахы іде зясь у Шевтон, ведно з днешнім єпископом Гайдудорогськуй Греко-католицькуй Єпархії Філіпом Кочішом 19. юнія 1996. рока бере монашу обітницю.

По наверненю з Шевтона 1999. рока они доведна основали у Дамовці монастырь Воскрєсєнія Христа. Од 2008. рока, коли Філіпа Кочіша вусятили на єпископа, Др. Атаназ Орос сам жив у

сєму же монастырі, а межи тым гостєвав у иншакых монашых сполностєх. 2010. рока Мадярьска Конференція Католицьких Єпископув вубрала Др. Атаназа Ороса ведучым пропєдєвтичного рока у Будапештськым Централнум Інстітуті Хованя Сященникув.

Сятый Отець Папа Бенедікт XVI. 5. марта 2011. рока намістив го єпископом-єгзархом Мішколцького Апостолського Єгзархата и даровав му свуй титуларный єпископський трон Паніум (Панідос), што коло Мраморного моря, а также змінив теріторію названого Єгзархата одповідно ку політично-адміністративным гатаром, котра тепєрь соодносить ся з теріторієв области Боршод-Абов-Земплин и гєв суть валовшні 59 парохій. 21. мая 2011. рока у Греко-католицькым Храмі на площі Буза у Мішколці, майже перед 3000 щасливых и розчуленых вірувучых у особі Др. Атаназа Ороса посятили нового єпископа-єгзарха Мішколцького Апостолського Єгзархата. Ёго кредо тісно ся капчать ку кредови пережого и єдиног до тепєрь самостойного мішколцького греко-католицького єпископа у 1925-1945. роках, архієпископа Антонія Паппа: «Я люблю Тебе, Господи!» (Псалом 17.)

Як компетентный фахман з патрістичнуй и бізантійськуй теології Др. Атаназ Орос опубліковав много статі и книги, не лєм з патрістики, а й у сфері бізантійськуй літургії и єкуменізма. Ёго публікації вузнавуть ся по всьой Мадярщині и за і гатарами, помагавуть як віроисповідникум, так и сященникум у похопєню и принятю ученя и настанов Всевышнєго.

Захорона и розвуй нашого греко-католицького віроисповіданя и традицій є ключом ку вужываню нашуй русинськуй сполности. Первый Русинський Отпуст, проведєный минулого рока у Шайовпалфалі паном єпископом про многих из нас став

духовним ідінєм у рішені каждоднєвих проблем и завдань. Наш русинський народ, який страдав много несправедливости и гнобєня, у муцнум грекокатолицькум віросповіданю, змуцнєваню давніх коренюв и новороженуї єдности видить своє реалное „воскрєсеніє”.

Ірина Скиба

родила ся 1958. рока у Берєгсасї. Кончила Мукачовську Серєдню Школу № 1, а потому дустала дїплому у Львовськум Полїтехнїчнум Інстїтутї. Од 1998. рока жыє у Мадярщинї, и от тогды є активным діятелєм отцюзнянуї русинськуї сполности. Од 2001. рока она сповняла

завдання секретаря у Столичнум Русинськум Меншыновум Самосправованю, зучастнєвала ся в організації и ведєню акцій русинськуї общины. Од 2003. рока руководить секретаріатом Всєдержавного Русинського Самосправованя, а од 2012. рока робить замістителєм дїректора Бібліотеки Русинув Мадярщини. У ї повинности входить сїстематизація и каталогованя истных и новых русинських вудань и межинародных публікацій за історію и культуру нашуй національности, котрі у великуї кулькості поступають у бібліотеку, як з ушыткуї Мадярщини, так и з иньшых країн, а также исповнення потреб читателюв – розшырєня и модернізованя нашуй бібліотеки.

Имя Ірины Скибы мож відїти у імпрєсумї многих русинських вудань, она з самого зачатку основаня „Русинського Світа” (10 рокув), набирать про се періодичное вуданя статї на русинськум языкови. Стараню и пунктуалности Ірины маєме дяковати за пудготовку русинськочычных текстув умїльських албомув Атаназя Фединця, Івана Манайла и умїлцюв фамілії Манайла, а также Калєндаря-Алманаха. Ги сорєдактор она зучастнила ся у збераню матеріала ку книзі „Рецепты русинських газдинь Мадярщини”, єго русинськочычнуї пудготовці ку вуданю.

„Круг повинностюв” Ірины Скибы дуже шырокий: она исповняє завдання ведєня касы ВРС, все привїтна, з добров дяков и пунктуално веде дїла депутатув и робутникув ВРС, гостювлива газдиня на многих русинських сятых и акцієх. Дякувучи своєю совїстности, старателности и надїйности Ірина стала ведучым сотрудником у секретаріатї ВРС, своєв працюв помагать у роботї ведєня и самосправованя в цілови.

Др. Ласло Мудра родив ся 21. августа 1933. рока у славнум русинськум селї Пеней-слєк у Сатмарї. Од шїстнадцять рокув учив ся на сталєвара, помежи тым закончив технїкум, а потому дустав дїплому інженєра Мішколцського Універзїтєта.

Од 1959. до 1991. рока, онь ку пензїї, робив на Дунайськум Жєлїзоробнум Заводї. Ме-

жи тым дустав дїплому інженєра, потому ступєнь універзїтетного доктора, а затым научный ступєнь кандїдата економїчных наук.

По выходї на пензїю 20 рокув преподавав у Дунауйварошськуї Вышшуй Школї бив главным радником Вышшуй Школы.

Грекокатолицьку духовность и русинський ідентїтет вун нюс за цілый свуй жывот. Рудный діалєкт русинського языка и молитвы вун научив ся ищи у 1930. роки от дїда и бабы, потому руський и нїмєцький языки.

Канторованя вун часточно дустав у наслїдство од вутця, а часточно практикованєм у 1980. роках у Марїаповчу от таких великих майструв, як єпископ Сїлард и тогдашнїй о. Атаназ Орос, днешнїй єпископ-єгзарх Атаназ. На благо давнуй дунауйварошськуї філії, а днесь парохїї, Др. Ласло Мудра уже 27 рокув сповнять волонтерську роботу кантора, у 2002. роцї ініцієвав и помагав основати окрему парохїю. Пуд час змїны рєжїма вун основав Грекокатолицький Културный Фонд, а 2004. рока організовав Грекокатолицький Фонд Опїкы.

2010. рока Др. Ласло Мудра зучастнив ся у основаню офіційного и правдивого русинського меншынового самосправованя у Дунауйвароші, прєдсїдателєм якого го вубрали. Вєдно з тым вун є членом ФРК ВРС. Самосправованя, в керєтох законув, фурт пудпорує хоронєня културных традицій, сїстематично пудпорує плачєня комуналных услуг парохїї, а также кельтунки на паломництва на Марїаповчанський отпуст, русинську културу и літургїйну стрїчу области Феєр, на котрум послїднїй раз з концертом выступав Мужський Хор Сятого Єфрема. За роки діятельства Др. Ласло Мудра не єден раз бив признаний и нагаждєный медалїями и дїпломами.

Струнный квартет имени Антонія

Годинкы бив созданный 2001. рока. Ёго основателєм бив Тїбор Бонїславський, познатый

гусляр, писатель, историк музыки. Днес веде квартет ёго сын Атіла Боніславський.

Ансамбл булше 10 рокув од зачатка свого истнованя занимать ся зберанём и храненём музыкалнуй культурнуй дідузнины Русинув. У його репертоарі суть класичні и церквуні твори, обробки русинських народных моти-

вув, музыкалні шедеври світовуй культуры. Струнный квартет имени Антонія Годинки є постоянным участником сяточных акцій нашуй общины, своїма концертами вун пудпорує захраненя нашого ідентітета и создає чудесный настрой. Члены квартета – Татьяна Боніславскіне Руднічка (алт), Андреа Прокопіус (друга скрипка), Андраш Бараті (віолончель), усі они є музыкантами Сімфоничного Оркестра «Дунай», а у волный час занимавуть ся пудготовков концертв квартета.

Руководитель и перва скрипка струнного квартета Атіла Боніславський родив ся 1958. рока у Бергсасі. По сконченю Ужгородськуй Музыкалнуй школы у 1978-1983 роках вун учив ся по класі скрипки у Кіевськуй Музыкалнуй Конзерваторії. У 1985-1986 роках є членом Камерного оркестра Ужгородськуй Філгармонії. Межи 1986-1988 роками зучастнює ся у постградуалнум вошколованю у Кієві, потом вертать ся в Ужгородський Камерный оркестр. Од 1990. рока Атіла Боніславський є членом Державного Сімфоничного Оркестра. Помежи серіознуй занятости Атіла з ентузіазмом координує квартет, все з прекрасным чувством пудберать програму, забезпечує місто репетицій, високий уровень концертв.

Мирон Жирош

родив ся у Руськум Керестурі (Бачка, Югославія) 1. юнія 1936. рока. Середню школу вуходив у Суботиці и Сомборі. Од 1953. рока учителёвав у Дюрдєві и Руськум Керестурі. По сконченю 1961. рока Высшуй Управлінськуй Школы у Новум Саді и юридичного факультета у Белграді

(1969) робив на вшелияких роботах, але майбулше у новинарстві. Зачинав у новинці «Руске Слово» ищи 1961. рока, а потом за двадцять пять роки онь до пензії був редактором на русинськум радіови у Новум Саді. За довгі роки много путовав и зберав інформацію за Русинув бывшуй Югославії. Не раз його новинарські роботи дустали високу оцінку и не лем на регіоналнум уровні. Великов заслугов є, же богаті матеріали не zostали лем у архівах новосадського радіа, а были ним зобрані и вудані у книгах и статях у руднуй Бачці, новуй отцюзніні Мадярщині, у котруй вун жыє од 1991. рока, Словакії и України. Майбулшым скарбом суть матеріали, напечатані Мироном Жирошом у сімох томах познатуй книги Бачвано-Сримськи Руснаци дома и у швецє (1745-1991), котрі были опубликовані у Новум Саді од 1997. до 2008. рока. Нашли свого вдячного читателя и книги продуктивного новинаря, котрі вун вудав у Мадярщині – Жива горніца І. Демографийно-етнографийни драгопис. (Будапешт, 1996) и Надія под цудзим небом. Поема-хроніка (Ніредьгаза-Мішколц, 1997). За многолітню працу на благо свого народа у себе в Бачці дустав майвысшу награду од своїх краянув, котрі вдячно и заслужено нарекли го Кроникарём русинськуй душі.

Честовані Читателі!

Май повну інформацію за живот Русинув Мадярщины годні сьте дустати на нашуй интернет стороні: <http://ruszin.com>

Ипен там у меню глядайте и електронну верзію нашуй новинкы!

Tisztelt Olvasók!

Bővebb információt a magyarországi ruszinok életéről WEB oldalunkon találhatnak:

<http://ruszin.com>

Ugyanitt található meg lapunk elektronikus verziója!

Ігорь Керча юбілує

Красный юбілей стрічать у зеніті творчих и фахманських результатів ужгородський лексикограф – составитель майліньшого на днешній день русинського словаря, еден из первых русинських граматикарюв модерной эпохи, чудесный товмач з мадярського, чеського и иных языкув, трудолюбивый и прецізний редактор и автор русинськуй періодики, літератор и просвітитель Ігорь Керча. Майже вшытко, што вуйшло испуд пера за послідні десятиліття сёго наскільки скромного, настулько и таланованого и робутного Русина, обстане, віруєме, ищи на довгі роки про тях, ко цінує и любить властну культуру, настолнов велми хосеннов літературов. З мадярськыма Русинами Ігоря Керчу все єдинили муцні капчи. Доста уповісти, же ипен туй 1999. рока ведно зо своїма соавторами при фінанчнум пудпорованю професора Антонія Лявинца напечатав Материнський язык, перву од часув Івана Ґарайды русинську граматику. Роки сотрудив з катедров русинськуй и украинськуй філології Ніредьгазськуй Высшуй Школы, де вудав даскулько книг у творчум тандемі з Іштваном Удварійом, зачинательом днешной мадярськуй русиністики („Образчики з історії пудкарпатських Русинув”, Ужгород, 2000; „Матяш, король Русинув”, Ніредьгаза, 2001; „Кириличні уббіжники мукачовського єпископа Андрія Бачинського”, Ніредьгаза, 2002). Вже по смерті професора, 2007. рока, ушорив и редаговав послідню из серії „Зберька жерел про студії русинського писемства” книгу „Ґіадор Стрипський, народописник, бібліограф, языкознаватель, товмач”. Ипен властныма товмацтвами творув Шандора Петевфія зачав вудавати книжну серію „Едіція Пудкарпатія”, у котруй пак окремыма книжочками пуднійше вуйшли ищи потовмачені Ігорём Керчов прозові творы Івана Олбрахта, Дюлы Крудія и Ярослава Затлоукала. Айбо майбулшым, мож сміло повісти уже днесь, про вшытких Русинув світа, научным дарунком од нього був „Словник русинсько-руський” у двох томах 2007. рока. Се первый правдивый словарь русинського літературного языка, котрый не є илюстрацієв народнуй бесіды єдного відика вадь села, а є отраженём богатуй літературнуй дідузнины нашого народа, такой каждое слово илюструє ся цїтатов из майціньных книг, што вуйшли испуд пера русинських авторув; називать пережий

словарь, у котрум сесе слово ужек фіксувало ся.

З Мадярщинов Ігоря Керчу єдинить ищи и того, же родив ся ипен у нашуй державі (Пудкарпатя натоґды было мадярськым) 20. фебруара 1943. рока у фамілії познатого поета и редактора руськоязычных вудань Григорія Івана (удсі криптонім – „ГИК”) и учителькы Марії Керчи (р. Линтур). Діточі роки провюг у Горонді пуд Мукачовом, де на все и обогатив ся майруднов про каж-

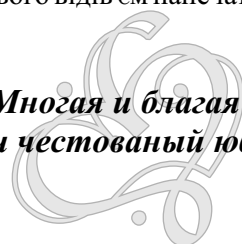
дого материнськов бесідов, не случайно ипен юй, матері, вручив свуй майбулшый лексикографічний труд, у котрум намісто епіґрафа суть такі слова: „Памяти Єї, котра ввела ня у широкий світ пішниками материнського языка. Автор”.

Середнєє и высшєє вошколованя дустав Ігорь Керча вжєк в Ужгороді. В містнум універзітеті штудовав фізику (се не первый случай сякого кіпа: Ласлов Чопей, составитель нашего первого словаря 1881. рока также дустав універзітетськєє вошколованя ипен по спеціалности „фізика-математика”). Пуднійше пак у Кієві абсолвовав фах компютерного сістємотехника, што му не лем штїмовало быти „своїм” у наш компютеризований вік, айбо и фурт му лем помагало у наш революційный про печатні и вудавательські технології час. Літературна праца также не была про сына гуманітаріюв чужов, ужек у школні роки зачав писати и публіковати перві творы...

Красный юбілей честованный Русин стрічать, ги и валовшно модерному інтелектуалові, на біціглі (не має час на пустєє чеканя автобусув у днешнєм Ужгороді: поверьх ушытко цінує слободу и час!). Дарунок ку юбілейови сам приладив собі чудесный, такой што, віруву, обрадує и вшытких цїнителюв русинськуй культуры: в ужгородськуй печатні Дежє Ковача суть ку діспозіції у електроннуй формі чєтыри томы: два томы другого вуданя русинсько-руського и два – русько-русинського словарюв. У каждом повысше 63.000 слов. Первый том ипен сёго посліднього відів єм напечатаным...

-ль

*Многая и благая літа,
наш честованный юбіланти!*

Мейсарошы

У днешнім числі новинки кончаєме публікувати інтерв'ю з честованов фаміліёв
Павла и Марії Мейсарошув – Ред.

Ред.: Хотів бы-м учути од вас дашто позітивное, вернеме ся ку вашуй роботі докторськуй. Чи мали сьте ученикув?

П.М.: Мав єм. Послїдні роки роботи многі ся стремили ку мні асістовати. Днешній ординатор в одділені областнуй болниці, наприклад, Богдан Гук, найліпший, на мою гадку, днесь травматолог в Ужгороді. Не уповім, же много їх было. Дуже ставрав ся, памнятам, перебрати максимум од мене ученик из Іорданії. Знаєте, у туй сфері в Україні много ся змінило, богу-жаль, не все у ліпший бук. Памнятам, мав єм файного ученика, обіцяв вурости у шіковного професіонала. Много ся од мене научив, айбо што? Представте собі, діпломований доктор перейшов у юриспруденцію. Ту го маєш!

Ред.: Што уповіш? Нелегка йсе робота, не каждый валовишен на неї.

П.М.: Статістика каже, же хірурги жыють на много менше за середнєстатістичного чоловіка. Згоравуть, ги тот свічка... Знаєте, много єм увідів за туюлько роки у медицині. Майтяже, коли дїтвакови не годен єс помочи. Памнятам, ищи на зачатку моюй практики привезли десь из пуд Воловця хлопця дас 12-ручного, пастыря вувцов. По бурі вхопив у руки друт высоковольтнуй лінії. Спалило го немило-сердно. Тук пушов через лїву руку и праву ногу. Страшно попечений, рука гет чорна, одтяти мусай. Як днесь памнятам. Сам ищи лігать, чудо, на стул. Каже ми, йой, пане докторе, та што я буду в селі робити з єднов руков? А я му, нич, Иванку, пуйдеш ся учити. Ученому чоловікови не треба обадві руки. Задумав ся мало, правду маєте, каже. Много, много ся буду учити. И вже с тов мыслєв, облегшено принимать на спаня. Я лем зробив надріз, анестезіолог каже, не дыхать хлопец. Сердце не робить. Прийшов єм дому, ревав єм, ги мала дїтина. Знаєте на вскрытію, там має быти и оперувучый доктор, увідів єм се малое сердечко. Было сірое, як кібы го зварив. Як воно ищи фунговало тоті пару дны? Другый був случай. Десь у Оноковцєх пуд час

грозы перевернула ся воєнська машина. Єдному солдатикови бортом машины гет розджемигало обадві ноги, мязы, кустя у болоті ку тому ищи. Довго сьме го пробовали чистити, промывати, дали му антибіотики, забинтовали. Айбо што, за пару дны зачинать ся газова гангрена. Выхода не є. Мусай дїтвакови ноги одтяти, обы му живот ратовати. Дали сьме телеграму родичум, такой ряд. Десь на

другый день ипен му перевязуву страшні раны у перевязочнуй, медсестра каже, отець Алєші ту є. Кажу, што маєме робити, най зайде дну. Отворяють ся двері, я позерам, никого. Глип долу, а там на маленькум возикови без обадвох нуг чоловік... Вже кулько рокув перейшло, а не годен єм за такое спокуйно говорити...

Ред.: Пане Мейсарош, де доктор на такое силы бере? Видав, не случайно, и ціникув межжи вами є доста?

М.М.: Позітивні емоції по сціленю хворого многоє компенсують.

Не є булшуй радости, коли видиш здорового пацієнта.

П.М.: Знаєте, на тото родити ся треба. Любити цілым сердцєм люди мусай, кедь идеш у медицину. Йсе не мож научити. Вшелиякі суть и межи нами, докторами. У нас у одділеню такой єден був. Памнятам, привезли уночи стару немиту ціганку з поламаныма ногами. У нього все была елітарна палата, айбо уночи з прийомного одділення привезли та не позерали в яку палату, было місто та і поклали. Нич не зробиш. Наплановав операцію на рано. Прийду я на роботу, а вун телефонує таким жалостным голоском. Каже, «Пал Саныч, я такой больно, не могу с постели подняться, прооперируйте, пожалуйста, мою больную». Правда, што мам робити, иду в операційну. Лем я вуйду по операції в коридор, а вун уже бігать веселый, звідать, ги бы нич ся не стало «Ну как прошла операция?». И йсе не єден случай, ачей дас десять лем сяких было з ним.

Ред.: Майже, якусь инишу присягу Гіпократа давав ваш колега. Теперь бы-м любив, переключити ся мало на цалком иноше. За вашу сімю, як вна ся

П.М.: Фотографія зо свальбы. Ту суть многі з тых, за кого-м бесїдовав днесь. Се моя облюбена тютка, котра ня воститала, по мужови Юркуз Ирина з чоловіком, моя мамка, тютка Етелка, котра умерла нараз по роженню нашого сына, а се ззаду Олга Кушинірова, рожена Гаталяк, з чоловіком, муй стрико доктор Стефан Мейсарош з жонов Бланков, Турияниця Степан з жонов Магдов, котрі были свідками на наишуй свадьбі а пак и кумове.

П.М.: Туй мы з жонов, мамков и сыночком Александром.

склала? За приватный жывыот буду ся звідати, айбо се вже вопрос ку газдині, хранительці сімейного огня.

М.М.: Я была на третюм курсі, а Полі на первум. Медфак в Ужгороді, парадні великі гарадічі и межи парами студенти проходять, кому горі, кому долу. Я на пару долу шатуву, айбо раз лем чувству, кось на ня позерать. Я ся обернула и позерам на того молодого чоловіка и пуд тым позором не годна-м рушити ся дале. Стоїме так дас десять минут...

П.М.: Я то также добрі памнятам. Не было там десять минут, айбо дас 30 секунт сьме позерали заворожено єден на другого.

Ред.: Якись магнетичні сили...

П.М.: Марійка ня заворожила свойов красов. Не мож было пройти и не зареаговати.

Ред.: А дале? Чым ся скончила та ваша перва стріча?

П.М.: Розыйшли сьме ся. А дас через два місяці, на Новый рук...

М.М.: И перед тым я віділа, же вун ня глядять, глядять стрічі. Єден раз пудойшов, каже, я бы хотів з вами стрічати ся. Я так доста спокуйно одреаговала. А потом уже на фізматі був красны бал, мы танцёвали цілый вечар. А тота стріча на великих гарадічах на медфаці, видав, была судьбоносна...

Ред.: Ци памнятаєте день, коли ся чудесна стріча стала?

М.М.: Йсе было у октовбрі 1962. рока.

П.М.: А 4. юлія 1964. рока побрали сьме ся. Росписали сьме ся в Ужгороді, а гостина свальбяна была у Великум Раковці.

Ред.: Так же была йсе любов з первого позора?

П.М.: Видав, иншак бы сьме не были доведна 48 рокув. Знаете у руських є такое «не сошлись характерами», мы наopak, зыйшли сьме ся характерами.

М.М.: Не было вшытко так гладко. Я родила сына рунво через рук. На роботу треба йти, а дітину не є на кого лишати...

Ред.: Так же державні екзамены здавали сьме на восьмум-девятум місяцю?

М.М.: Вуносила-м сына легко, учила-м ся без проблем. А державный екзамен з акушерства и гінекології здавала-м своему майлюбимому професорови Рембесови, я лем сіла сперед ным, а вун каже «пять», я... Рідкостної душі був чоловік. Мала-м доста великоє черево, всі кажуть, треба кесарити, а вун, не, вона сама щастливо родить... Кедь не так, кладу свою професорську діплогу на стул и иду гет. Такой був увірений, же, ми ся видить, и мене тов віров заразив. Каждый день ку мні приходив, пудтримовав ня психологічно. Вшытко было добрі пак... ги вун и казав. 4.350 родила-м сыночка.

Ред.: А як вы трафили у медицину? Мало и за вашу біографію бы-м радый учути.

М.М.: Моя дівоча фамілія Когут, родила-м ся у Великум Раковці. Нянько муй був познатый на цілу околицю езермештер. Ковачом робив. 1940. рока в Будапешті дустав діплогу ги майліпшы факман з вироблёваня продукції з желіза. Муцным газдом був, з прекраснов майстернёв, серсамом. Айбо прийшли «освободителі» и вшытко забрали. Добрым чоловіком був, дуже ціновал сімейну добру атмосферу, котрої му браковало у молодости. Дваручным дїтваком обстав ся сиротюком по смерти родичув од черевного тіфуса. Так же и Полі у нас в Раковці, де сьме часто бывали за жывота моїх родичув, годеи був хоть лем мало компензовати то, што втратив у свої діточі роки. Што ся тыче моєю біографії до стрічі з чоловіком, уповім, же жыли сьме ги вшыткі у тот час. По сконченю Берегсаського Медучилища проробила-м фелдшерков у руднум селі, а 1959. рока єм вступила на медичный факультет в Ужгороді. По сконченю універзітета, дякувучи добрым людём и серенчи, лишили ня в Ужгороді, пять роки проробила-м педіатром, айбо все-м хотіла быти окулістом, невропатологом. Наконєць, освободило ся місто у варошськуй болниці, и я пушла робити отоларингологом. Тридцять роки-м на єднум сьом місті проробила. Дуже, страшно-м любила свою роботу, оперовала-м, фурт учила ся дале, на курсы-м їздила у Москву, Ленінград. Мала-м все серенчу, трафляла-м на великі вседержавні собраня отоларингологув. По ных, праві, практично перестала-м вудаляти гланды, наприклад. Все стремилася вулічити хворого конзервативныма методами. Вышшу докторську категорію-м дустала. Приятно до теперь споминати благодарность вуліченых хворых. Межи тым родила-м донечку в 1973. році. Привюг ня Полі пішо у роддом, недалеко сьме жыли, не встиг вукурити єдну цїгaretлю, як я му родила доньку. По школі професора Рембеса вже-м знала, як ся маю справовати... Проробила-м до 2000. рока, накопило требало выїжджати за гатар, сын натогы був у Чехії. Теперь у Женеві робить доктором-изгладователём у познатуй фармацевтичнуй фірмі, што ся

занимать хворыма на очі. Впроваджує нові лікарства у докторську практику. Серйозний фахан. Донька ся вчила у Первуй ужгородській школі, дуже юй файно ишов англійський язык. Кончило ся тым, же абсолвувала факултет РГФ в Ужгороді. Потому пак хотіла виїхати на роботу в Америку, айбо не здала екзамен языковий. Всі сьме ся зачудовали, а вуйшло так, же екзаменатор залюбив ся у Едіту, сам ся пак признав, обы не пушла в Америку, де вун ї там найде... Звати го Рендел. Теперь наш зять. А тогды вун настояв, жебы мы отпроведили доньку у Прагу, де вна зачала робити менеджером у готелі. Так было, же и мы з Полійом будеме жыти з дітьми у Празі, я уже и пенсію там оформила. Айбо так ся трафило, же наш зять найшов роботу про себе лем у Будапешті, у познатуї фірмі «Кетерпіллер», так же и мы за нима ближе ку утціозніні. Бываєме од 2001. рока, спершу в Кішварді, а теперь в Содо пуд Будапештом. А донька з зятём по трёх роках у Будапешті жыли пак у Мюнхені, Женеві, теперь ся праві збирають на три роки у Амстердам. Мавуть єдну донечку Сандра Вівен, четириручну...

Ред.: Вишиткого было доста, виджу, у вашум

жывоті, айбо днесь, главное, годні сьме ся ведно радовати «гені ендови», ги бы повіли сьме по амеріцькум кінові. Дякуву красно за бесіду. Дай Бог вам, вашим дітьом и внукум доброго здоровля и много радости на сую земли!

-ль

М.М.: Туй мы з дочков Едітов и внуками, дітьми нашого сына: Яріков, Моріцом и Ліліков.

Містні самосправованя

Helyi Önkormányzatok

У днешнюм числі зачинаєме публікувати матеріали за єдну из майстарых отціозняных терітоторіалных сполности Русинув – Гёрёмбёль, котрый днесь є частёв вароша Мішколца – Ред.

РНС Мішколца

2012. рук зачав ся про наше самосправованя дуже смутно, ибо 16. януара у трагічній аварії погиб Ференц Бурьян, председатель Самосправованя и амбітний патріот района Мішколца Гёрёмбёля. Хованя ся одбыло 23. януара у гёрёмбейськум цвинтарі, за притомности многих честователюв небожника.

У фебруарі засіданя депутатського корпусу тримало выборы новых депутатув. На місто умершого Ференца Бурьяна вступив и приняв депутатський мандат новий член корпусу. Русинську сполность нашого вароша представляють нові члени депутатського корпусу: председатель Др. Ендре Борі /ОРМ/, пудпредседатель Янош Чонтош /ОРМС/, Іштван Токач /ОРМ/ и вдова Кечкеш Ласлоне /ОРМС/.

На засіданю были внесені зміны у Статут Організації подля кадровых змін и новых юридичных законув. Змінив ся и титул нашого Самосправованя, у котрум ся появила нова дефініція „національное”.

15. марта на честь Національного Сята Мадярщины мы покладали вінці. З великим ентузіазмом

готовили сьме ся ку 300-ручю поселеня Русинув у Гёрёмбёль, и з сую нагоды пудкапчали ся ку програмі ВРС, пудпоровали організації Сятуї Літургії и покладали вінці у памятных містох. Мы позераєме за бустом великого князя Ференца Раковція II., який находить ся у нашум районі.

За сей рук зучастили сьме ся у мараморош-сігетськум паломничестві, были сьме на отпустох шайовпалфалаських Русинув и церьковлі Сятого Апостола Андрія грекокатолицькуї парохії района Мішколц-Сірмаї, а также установили сьме меморіалну таблу на память 300-ручя поселеня гёрёмбёльських Русинув.

Будеме старати ся, жебы и 2013. рук був ипен таким же содержателным.

Др. Ендре Борі
председатель Русинського Національного
Самосправованя Мішколца

**У слідувучум числі подаме матеріал
за історію поселеня Гёрёмбёль**

Пам'яті Єпископа Івана Лявинця

На 90. рокови живота вернув ся ку своему Творцєви пенсіонований єпископ грекокатолик Чехії Іван Лявинец.

Родив ся 18. апріля 1923. рока у пудкарпатському Воловці, своє школованя зачав у мукачовській руській гімназії, а дале продовжив в ужгородській духовній семінарії, де формувало ся єго священічне позваня. По законченю одділення теології Віднянського університета вун чекав вусячення, айбо політичні аномалії и воєнські тяжкості внесли свої коректованя. 28. юнія 1946. рока пряшовський єпископ Петро Павло Гойдич у катедралнум храмі Пряшова вусятив Івана Лявинця у священіки. Вун був парохом, котрый сповідовав віру туй епохи, коли атеїзм руйновав тіло и душу чоловіка. Вун мусів перетерпіти тюремні муки и примусове місто бивальства. Іван Лявинец став особноствєм, котра формувала історію. Своєв вірностєв нашуй церьковли вун став приміром про своїх сочасників: єпископів Теодора Ромжі, Петра Павла Гойдича, Василя Гопка и многых иных мучеників и віроисповідователїв. Ку єго особности капчає ся созданя грекокатолиць-

куй єпархії Чехії. Вірний отець сєї єпархії, 9. децембра 2012. рока Іван Лявинец умер пуд час слуханя Сятуї Літургії. По прощальній службі у Празі єго похоронили у руднум краю, пудкарпатському Воловцєві. Тепер у Воловцю каждый из при томных має можність не лем любити ся єдним из пудкарпатських поселень и краснов природов до окола, айбо также годеи пройти паломницький путь ку гробови віроисповідника, котра находить ся у кертї нового грекокатолицького храма, побудованого на пожертвованя покойного єпископа.

Слава Тобі, Всевишній Боже, што в особности Івана Лявинця наградив єсь нас отцєм, первосвященником и братом.

Господи, най буде покойному рабу Івану, первосвященному служителю Божому, вічная пам'ять и блаженный покой!

„Сятостєв своєв успокой Иисусе душу покойного раба Твоего там, де не є ни болісти, ни смутку, ни воздыханя, де є вічний живот.“

(Тропарь)

Єпископська кіротонія владыкы Ніла Луцака

У суботу 12. януара 2013 р. в ужгородському грекокатолицькым Крестовоздвиженськым катедралнум соборі, одбыла ся єпископська кіротонія владыкы Ніла Луцака, помочного єпископа Мукачовській грекокатолицькій єпархії. Главным сятителєм був владыка Мілан Шашік, єпарх Мукачовській, а сосятителями – владыка Вільям Скурла, митрополит Пітсбургській (ЗША), и архієпископ Ціріл, Тайник Конгрегації про Восточну Церьков.

Розділити радість нашуй церьковнуй сполности прибули Апостолський Нунцій в Україні архієпископ Томас Е. Галліксон, Глава УГКЦ Святослав Шевчук, католицькі єпископы двох обрядів України, а также из сосідніх країн, в частности, из тых Церьков, про котрі Мукачовська єпархія є матірнов. В торжественнум богослуженю зучастили ся чиселні священіки, монахи и прихожане. Были представителі власти и дипломатичного корпуса, што мають місію в Ужгороді. Варта одзначити, же то было перві єпископські сячення родака из Пудкарпатя по 68 роках высячення на

єпископа Теодора Ромжі и выхода Церьковли из пудполья.

Казаня потримав архієпископ Ціріл. Припоминавучи за то, як сятый Франціск, духовным сином котрого є нововысячений єпископ Ніл, у центр ставив Христа, казатель повів за повинности єпископа. Первым з них є, ги и робив сятый Франціск, „указовати на Христа, доносити Його слово до люди, привертати люди ку Христови и в тот же час у молитві ку ньому представляти вшытко людство, в кунцьови – быти дійным „alter Christus“ у повноті сященства“. А войшовши с помочов кіротонії до колегії єпископів, владыка Ніл має сполняти свої повинности, ги главный сотрудиик єпархіалного єпископа, ставучи приміром про священіків и прихожан, а „будучи сином суй пудкарпатській землі и Мукачовській Єпархії, грекокатолицькій Церьковли свого права“, своєв особов представляти її церькувну особність и її годність.

Жерело:

<http://www.mgce.uz.ua/post.php?id=846>

Krónika

December

17.: A Néprajzi Látóhatár folyóirat XXI. évf. 2012. 1-2. **Kárpátaljai kutatások tematikus számának bemutatóját tartották** Debrecenben, a Szent Efrém Görögkatolikus Általános Iskola Galériájában. A köteteket Dr. Keményfi Róbert egyetemi tanár mutatta be.

Január

7.: Az **Orientale Lumen** budapesti koncertsorozatának nagysikerű **karácsonyi előadása**, a Szent Efrém Férfikar hangversenysorozatának egyik állomása volt.

Február

8.: A Szent Efrém Férfikar tagjai Debrecenben, a névadójukról elnevezett Szent Efrém Görögkatolikus Általános Iskolában ifjúsági koncertet adtak, majd ugyanott a Görögkatolikus Templomban a Bizánci mozaikok c. lemezük bemutató hangversenyét énekeltek el.

9-10.: A Szent Efrém Férfikar régi terve „**A két Boksay**” valósult meg azzal a hangversenysorozattal, amellyel az együttes a patinás, történelmi jelentőségű Ungvári Görögkatolikus Székesegyházban tisztelgett a Székesegyház egykori festőművészeinek Boksay Józsefnek és fivérének Boksay Jánosnak, az Arany-szájú Szent János Görögkatolikus Liturgia szerzőjének emléke előtt. Az egyházi szláv nyelven előadott misét a zsúfolásig megtelt Székesegyház könnyekig meghatódott hívek sokasága a férfikarral együtt énekelte. Vasárnap a Munkácsi Görögkatolikus Templomban csendült fel a liturgia, amelynek fogadtatása igazi kulturális eseményé nőtte ki magát. Hatalmas érdeklődés mutatkozott irántuk és zsúfolási megtelt az Ungvári és a Munkácsi Görögkatolikus Székesegyházak is jövővelük hírére, hiszen első alkalommal léptek föl Kárpátalján. Fellépéseik után Munkácson meglátogatták az épülő Szt. Cirill és Metód Templomot, amelynek 2013 őszén esedékes felszentelésére meghívást kaptak.

9.: Budapest V. ker. Belváros-Lipótváros Bolgár – Német – Ruszin Nemzetiségi Önkormányzatai, valamint az Országos-, a Fővárosi-, a VIII. kerületi-, a IX. kerületi- és a Sárospataki Ruszin Nemzetiségi Önkormányzatok megrendezték hagyományos Batyus Báljukat az Aranytíz Művelődési Központ-

ban. A Batyus Bál főrendezői: Donáth Lehel elnök és Nagy Béla elnökhelyettes. Bemutakozott Fircák Irén festőművész, batyubontás után nemzetiségi ételek kóstolója következett.

13.: A Szent Efrém Férfikar tagjai Brüsszelbe repültek, ahol a Szentendrei Szerb Ortodox Múzeum csodálatos képanyagát bemutató kiállítás megnyitóján énekeltek – szerb liturgikus zenét – a Magyar Intézet falai közt. Németh Zsolt államtitkár, Bratislav Petkovic a szerb kulturális miniszter és a vajdasági miniszter-elnök. Lukijan, budai szerb püspök és a nagyszámú közönség elragadtatással beszélt az ikonok előtt megtartott koncertről. Szerbia kulturális minisztere meghívta a Szent Efrém Férfikart 2014-re a Stevan Mokranjac Jubileumi Fesztiválra, amelyet a legnagyobb szerb egyházzenei komponista emlékére rendeznek meg.

16.: Az Országos Ruszin Önkormányzat képviselő-testülete megtartotta ez évi első rendes ülését az ORÖ székházában.

16.: Az Országos Ruszin Önkormányzat, a Hodinka Antal Értelmiségi Egyesület, a Fővárosi Ruszin Önkormányzat, a Ruszin Kulturális Egyesület, a Magyarországi Ruszinok/Rutének Országos Szövetsége és egy sor Budapesti és Pest Megyei Ruszin Önkormányzat támogatásával megrendezték a Hodinka Antal Emléknapot. A Panachidát a Fiúmei úti temető Nemzeti Sírkertjében Nagyméltóságú és Főtisztelendő Dr. Orosz Atanáz, a Miskolci Apostoli Exarchátus püspök-exarchája vezette. Ezt követte az akadémikus sírjának megkoszorúzása, majd pedig az Eötvös10 Közösségi és Kulturális Szintér III. emeleti kamara-termében a Hodinka Antal Díjak ünnepélyes átadása és a hangverseny következett, amelyet az Országos Ruszin Önkormányzat idei ösztöndíjasai adtak.

16.: Az Országos Ruszin Önkormányzat székházában nagyszámú érdeklődő közönség előtt Giricz Vera, az ORÖ elnöke megnyitotta Szmolár Sándor festőművész kiállítását.

23.: Megnyitották Fircák Irén festőművész kiállítását az V. kerületi Vármegye u. 13-ban, Belváros-Lipótváros és Józsefváros Ruszin Önkormányzatainak rendezésében.

Tisztelt Olvasók!

Bővebb információt a magyarországi ruszinok életéről WEB oldalunkon találhatnak:

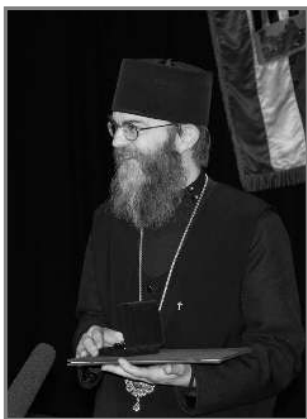
<http://ruszin.com>

Ugyanitt található meg lapunk elektronikus verziója!

Hodinka Antal emléknap 2013

A 2013. évi Hodinka Antal Emléknap a sok éves hagyományokhoz híven a Fiumei Úti Nemzeti-Sírkertben kezdődött Panachidával és az azt követő koszorúzással. A szertartást Nagyméltóságú és Főtisztelendő Dr. Orosz Atanáz, a Miskolci Apostoli Exarchátus püspök-exarchája vezette, az EMMI Nemzetiségi Kapcsolatok Főosztályát Dr. Székely András Bertalan osztályvezető képviselte. Hodinka Antal akadémikus sírjára a tisztelet és hála virágait elhelyezték: az ORÖ, a FRNÖ, a HORUE, a Budapest VI., VIII., XI., XVI. kerületi és az Érdi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzatok. Délután az Eötvös 10 Községi és Kulturális Színtér Kamaratermében ünnepi díjátadásra és az ORÖ tanulmányi- és ifjúsági művészeti ösztöndíjasainak gálahangversenyére került sor. Dr. Orosz Atanáz püspök-exarcha meleg szavakkal köszönte meg a megtisztelő kitüntetést és bölcs lelkipásztori gondolatokban összefoglalta a hit és az egyház fontosságát önazonosságunk megőrzésében. Dr. Mudra László, az ORÖ képviselője meghatottan és hálával szólt a jelenlévőkhöz, kiemelte az elismerés fontosságát életútjában. A rendezvény zárásaként Márkus Csaba újságíró bemutatta Dr. Lyavinecz Marianna „Ruszinok” (Ismerető könyv a Magyarországi ruszin ifjúság számára) című könyvét.

Dr. Orosz Atanáz püspök-exarcha, 1960. május 11-én született Nyíregyházán. Édesapja görög katolikus pap, akinek nyolc gyermekéből ketten lettek papok.

Filozófiai és teológiai tanulmányait a mostani Pázmány Péter Katolikus Egyetemen végezte kitűnő eredménnyel, ahol licenciát, majd 1984-ben

doktorátust szerzett teológiából. Rövid ideig hitoktatóként Máriapócon és Budapesten tevékenykedett. 1985. augusztus 4-én szentelték pappá Budapesten és két éven át segédlelkészként működött a Rózsák terén.

1987-1989 között erkölcsoteológiát tanult Rómában a Szent Alfonz Akadémián, és a Pápai Keleti Intézetben. Tanulmányai befejeztével 1989-ben a nyíregyházi szeminárium tanulmányi prefektusa lett. 1991-től 1993-ig novíciusként a Chevetogne-i bencés kolostorban élt Belgiumban, majd 1995-ben négy évre visszatért Chevetogne-ba és 1996. június 19-én tett szerzetesi fogadalmat. 1993 és 1995 között a nyíregyházi Görög Katolikus Hittudományi Főiskola és Papnevelő Intézet rektora.

Hazatérve Chevetogne-ból, 1999-ben Kocsis Fülöp szerzetestársával közösen megalapították Dámócon a Krisztus feltámadásáról elnevezett szerzetesházat. 2008-tól, Kocsis Fülöp püspökké szentelésétől Dr. Orosz Atanáz egyedül élt ugyanazon monostorban, illetve vendégként más monasztikus szerzetesközösségekben. 2010-től a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia a Budapesti Központi Papnevelő Intézet propedeutikus évének előjárójává választotta.

A Szentatya, XVI. Benedek pápa 2011. március 5-én a Miskolci Apostoli Exarchátus püspök exarchájává

nevezte ki és most az exarchátus politikai közigazgatási határai megegyeznek Borsod-Abaúj-Zemplén megyével és 59 parókia tartozik hozzá. 2011. május 21-én a mintegy 3000 boldog és meghatódott hívő előtt a Miskolci Búza téri Görögkatolikus Székesegyházban Dr. Orosz Atanáz személyében felszentelték a Miskolci Apostoli Exarchátus új püspök-exarcháját. Jelmondata szorosan kötődik az előző és eddig egyetlen, 1925-1945. között önálló miskolci görög katolikus püspök, Papp Antal érsek jelmondatához: „Szeretlek téged, Uram!” (Zsolt. 17).

A patrisztikus és bizánci teológia területén írt publikációi országosan és nemzetközileg is elismertek.

Görögkatolikus hitünk és hagyományainak ápolása és megőrzése – ruszin közösségünk fennmaradásának záloga. A tavaly Sajópálfalán megtartott, püspök úr által vezetett első Ruszin Búcsú felejtethetetlen hangulata sokunk számára lelki táplálékul szolgál mindennapi feladataink és gondjaink megoldásában. A sok igaztalanságot és orv. támadásokat megélt ruszin népünk erős görögkatolikus hitében, az ősi gyökerek megerősítésében és az újjáéledő egységben látja valódi „feltámadását”.

Szkiba Irina

1958-ban született Beregszáson. A Munkácsi 1. számú Középiskola befejezése után a Lembergi Műszaki Egyetemen szerzett diplomát. 1998-tól él Magyarországon, azóta tevékeny tagja a hazai ruszin közösségnek. 2001-től a Fővárosi Ruszin Kisebbségi Önkormányzatban titkári teendőket látott el, részt vett a közösség rendezvé-

nyeinek megszervezésében és lebonyolításában. 2003-tól az Országos Ruszin Önkormányzat titkárságát vezeti, 2012-től a Magyarországi Ruszinok Könyvtárának helyettes vezetőjeként feladata a meglévő és a nagy számban a könyvtárba áramló hazai és külföldi ruszin, valamint nemzetiségünk történelmével és kultúrájával foglalkozó nemzetközi kiadványok rendszerezése, nyilvántartása, a meglévő olvasói kör igényeinek kielégítése, könyvtárunk szolgáltatásainak bővítése és korszerűsítése.

Szkiba Irina neve olvasható több ruszin kiadvány impresszumában, hiszen Ő az, aki a Ruszin Világ c. lap alapítása óta (10 éve) ruszin nyelven készíti elő a folyóiratban megjelenő cikkeket. Irina pontos munkájának és szorgalmának köszönhetjük a Kalendárium-Almanach, a Fedinecz Atanáz, Manajló Iván és a Manajló család művészei művészeti albumok ruszin nyelvű szöveges részeinek előkészítését. Társszerzőként vett részt a Magyarországi Ruszin Háziasszonyok Receptjei című könyv anyagának gyűjtésében, azok ruszin nyelven való előkészítésében és a kiadvány megjelentetésében.

Szkiba Irina „munkaköre” igen tágas: Ő látja el az ORÖ pénztárkezelői feladatokat, mindig kedvesen, készségesen és pontosan intézi az ORÖ képviselőinek és alkalmazottainak ügyes-bajos dolgait, vendégszerető háziasszonya számos ruszin rendezvénynek. Tisztességes, szorgalmas és megbízható magatartásával az ORÖ titkárságának vezéregyénisége lett, aki tevékenységével segíti a vezetőség munkáját és az önkormányzat gördülékeny működését.

Dr. Mudra László

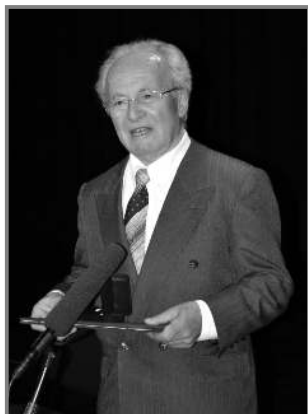
1933. augusztus 21-én született Penészleken, Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében, 16 éves korától vasöntő szakmát tanult, közben elvégezte az esti technikumot, majd a Miskolci Egyetemen szerzett mérnöki oklevelet.

1959-től-1991-ig, nyugdíjazásáig a Dunai Vasműben dolgozott.

Nyugdíjazása után 20 éven át főiskolai tanárként, majd ugyanott volt először a Közgazdasági Intézet, majd a Vezetés- és Vállalkozástudományi Intézet igazgatója és a Főiskola főtanácsosa.

A görögkatolikus lelkiséget és a ruszin identitás tudatot egész életében vitte magával. A ruszin nyelv falusi változatát és az imádságokat még nagyszüleitől tanulta az 1930-as években, majd megtanult oroszul és a németül.

A kántori munkát részben édesapjától örökölte,

részben Máriapócon csiszolta az 1980-as években, olyan nagy mesterektől, mint Szilárd püspök és az akkori Orosz Atanáz atya, a mai Atanáz püspök-exarcha. A régi dunaújvárosi filia és a mai egyházközség javára 27 éve végez önkéntes kántori munkát, 2002-ben kezdeményezte és segítette az önálló egyházközség alapítását. A rendszerváltáskor megalapította a Görögkatolikus Kulturális Alapítványt, 2004-ben pedig megszervezte a Gondviselés Görögkatolikus Alapítványt.

2010-ben közreműködött egy hiteles, valóban ruszin kisebbségi önkormányzat létrehozásában Dunaújvárosban, amelynek elnökévé választották, egyben az ORÖ PEB tagja. Élve a törvény által biztosított jogokkal, a kulturális hagyományok ápolása mellett az önkormányzat rendszeresen támogatja az egyházközségi épület együttes rezsi költségeit és a Máriapócsi szórvány búcsú költségeit, a Fejér megyei ruszin kulturális és liturgikus találkozókát a Szent Efrém Férfikar vendégszereplésével.

Az évek során Dr. Mudra László tevékenységét több elismeréssel jutalmazták.

Zsiros Miron

Ruszkij Keresztúrbán született 1936. június 1. Nagyszombaton és Zomboron járt iskolába. 1953-tól tanárként dolgozott Gyurgyovban és Ruszkij Kereszturban. 1961-ben befejezte az Újvidéki Közigazgatási Főiskolát, 1969-ben a Belgrádi Egyetem Jogi Karát. Több munkahelye volt, főként szerkesztő-majd újságíróként dolgozott. 1961-ben a „Ruszke szlovo” napilapnál kezdte el újságírói pályáját. 25 éven át szerkesztette az Újvidéki Rádió ruszin nyelvű műsorait.

Élete során sokat utazott és értékes anyagokat gyűjtött a volt Jugoszlávia területén élő ruszinokról. Újságírói tevékenysége számos elismerésben részesült.

Zsiros Mironnak köszönhetjük azt, hogy a Bács-Szerémi ruszinokról szóló gazdag tudományos anyagok nem maradtak csupán az Újvidéki Rádió levéltárában, hanem megjelentek nyomtatásban Bácskán, új hazájában - Magyarországon, ahol 1991-től él, Szlovákiában, Ukrajnában. Felbecsülhetetlen értéket képvisel a „Bács-szerémi ruszinok idehaza és szerte a világban (1745-1991).” hét kötetes kiadványa, amely 1997 és 2008 között jelent meg Újvidéken.

De megtalálták olvasóit a Magyarországon kiadott könyvek is: „Élet az őshazában” és „Néprajzi és Demográfiai Útikalauz”, amelyek Budapesten láttak napvilágot 1996-ban és „Az idegen ég alatt” hősköltemény-krónika (Nyíregyháza-Miskolc, 1997).

A nemzete érdekében kifejtett többéves tevékenysége elismeréseként honfitársaitól kapta a legbecsesebb kitüntetést – a ruszin lélek krónikása – nevet.

Boniszlávszky Attila

Hodinka vonósnegyes 2001-ben jött létre, alapítója Boniszlávszky Tibor, a neves hegedűművész, író, zenetörténész volt, jelenleg az együttest fia, Boniszlávszky Attila vezeti.

Az együttes több mint 10 éve ápolja és kutatja a ruszin zenei kulturális hagyatékot. Repertoárján egyaránt megtalálhatók klasszikus és egyházi művek, ruszin népi motívumok feldolgozásai, a zenei világirodalom remekei. A vonósnegyes állandó fellépője közösségünk ünnepi rendezvényeinek, műsoraival hozzájárul önazonosságunk teljesebb megőrzéséhez, varázslatos

hangulatot teremt hangversenyeivel. Tagjai: Boniszlávszky Rudnyickájá Tátyjáná (brácsa), Prokopiusz Andrea (másodhegedű), Baráti András (gordonka) mind a Duna Szimfonikus Zenekarban muzsikál, szabadidejükben a vonósnegyes műsorait készítik elő.

A vonósnegyes vezetője és első hegedűse, Boniszlávszky Attila 1958-ban született Beregszászon. Az Ungvári Zenei Szakközépiskola befejezése után 1978-1983 között a Kijevi Zenei Konzervatórium hegedű szakán tanult. 1985-től 1986-ig az Ungvári Filharmónia Kamarazenekarának tagja volt. 1986-1988 között Kijevben posztgraduális képzésben vett részt, majd visszatért az Ungvári Kamarazenekarb. 1990-től a mai napig Boniszlávszky Attila az Állami Hangverseny Zenekar tagja. A komoly lekötöttség mellett Attila lelkesen és önzetlenül irányítja a vonósnegyest, mindig kiváló érzékkel válogatja össze a műsort, gondoskodik a próbák helyszínéről, a fellépések magas színvonaláról.

Igor Kercsa jubilál

A közeli jövőben, alkotói és szakmai tevékeniségének csúcán jubilál az ungvári lexikográfus, az eddig megjelent egyik legteljesebb ruszin szótár szerkesztője, a modern kor egyik első ruszin nyelvésze, a kiváló fordító, aki magyar, cseh és más nyelvekről fordított, a ruszin időszakos sajtó munkaszerető, precíz szerkesztője, az irodalmár Kercsa Igor. Minden, ami ennek a szerény, tehetséges és szorgalmas ruszinnak tollából született az utóbbi évtizedekben, még nagyon sokáig kézikönyvként, rendkívül hasznos irodalmi műként fennmarad azok számára, akik szeretik és értékelik saját kultúrájukat. Kercsa Igor mindig is jó kapcsolatokat ápolt a magyarországi ruszinokkal. Említésre méltó az a tény, hogy 1999-ben, társzerzőivel együtt, valamint professzor Dr. Lyavinecz Antal pénzügyi támogatásával éppen Magyarországon jelent meg az Anyanyelv című könyv, mely Harajda Iván óta az első ruszin nyelvtankönyv volt.

Jubilánsunk évekig együttműködött a Nyíregyházi Főiskola Ruszin és Ukrán Filológia Tanszékével, ahol a korszerű magyar ruszinisztika alapítójával, Udvari István professzorral dolgozott együtt néhány könyv („Képek a kárpátaljai ruszinok történelméből”, Ungvár, 2000; „Mátyás, a ruszinok királya”, Nyíregyháza, 2001; „Bacsinszky András, munkácsi püspök cirill betűs körlevelei”, Nyíregyháza, 2002) kiadásán. Már a professzor halála után, 2007-ben szerkesztette az „A ruszin írásbeliség tanulmányozásának forrásművei” sorozat utolsó könyvét, melynek címe: „Hiador Stripszkij, néprajzíró, bibliográfus, nyelvtudós, fordító”. Petőfi Sándor műveinek fordításával kezdte el az „Edicia Pudkárptja”

könyvsorozat kiadását, melynek keretein belül külön kötetben jelentek meg Kercsa Igor által fordított Iván Olbracht, Krúdi Gyula és Jánoszláv Zatloukala prózai művei. Azonban már most is elmondhatjuk, hogy a legnagyobb szellemi ajándéka a világ ruszinjai számára a 2007-ben kiadott két kötetes „Ruszin-orosz szótár” volt. Ez az első igazi ruszin irodalmi nyelv szótára, mely nem csak egy vidék vagy falu beszédének bemutatása, hanem népünk gazdag irodalmi örökségének bemutatása, melyben minden egyes szót a ruszin szerzők tollából született idézetekkel illusztrál és megnevezi az előző szótárt, melyben ezt a szót már rögzítették.

Magyarországhoz Kercsa Igort az is köti, hogy országunkban született (akkoriban Kárpátalja Magyarországhoz tartozott) 1943. február 20-án az ismert költő és ruszin nyelvű kiadványok szerkesztő, Kercsa Hrihorij Iván (innen a „HIK” mozaikszó) és Mária (született Lintur), tanítónő családjában. Gyerekkorát a Munkács melletti **Horondon** töltötte, ahol magába szívta az anyanyelvet. Nem véletlen, hogy éppen neki, a legdrágább anyának ajánlotta legnagyobb lexikográfiai művét, melyben mottó helyett ezek a szavak szerepelnek: „Az Ő emlékére, aki az anyanyelv révén vezetett be a nagyvilágba. A szerző”.

Középiskolai és felsőfokú képzésben Kercsa Igor már Ungváron részesült, az Ungvári Állami Egyetemen fizikát tanult (ez nem az első ilyen eset: Csopaj László, aki 1881-ben adta ki első szótárunkat, szintén fizikamatematika szakon végzett!).

Később aztán Kijevben számítógépes rendszerkezelői szakon tanult, minek következtében nem csak

otthonosan mozgott komputerizált világunkban, de el tudott igazodni korunk nyomdai és kiadói technológiái között. Az irodalmi tevékenység sem áll távol tőle, már az iskolásként elkezdte írni és publikálni első műveit...

A szép évfordulót ez a nagyra becsült ruszin modern értelmiségihez méltóan, kerékpáron várja (nincs ideje buszra várni Ungváron: mindennél többre értékeli az időt és a szabadságot!). Az évfordulóra a szerző saját maga készített magának csodálatos ajándékot, olyat, mellyel nagy örömet szerez a ruszin

kultúra iránt érdeklődőknek: Kovács Dezső ungvári nyomdájában, elektronikus formában már rendelkezésre áll a négy kötet: a Ruszin-Orosz szótár második kiadásának két kötete és az Orosz-Ruszin szótár két kötete. Mindegyik több mint 63.000 szót tartalmaz. Az utóbbi első kötetét már láttam kinyomtatva!

Éljen soká, számos boldog éven át tisztelt ünnepeltünk!

-Лб

Fordította: Tudlik Ferencné

Mészáros család

(Folytatás az előző számból)

Szerk.: Szeretnék hallani valami pozitív dolgot is. Térjünk vissza az orvosi munkájához. Voltak-e tanítványai?

M.P.: Voltak. Az utolsó években többen is igyekeztek nekem asszisztálni. Bogdan Huk, a Megyei Kórház Baleseti Sebészet szakorvosa véleményem szerint most a város legjobb baleseti sebésze. Nem mondhatom, hogy sok tanítványom volt. Emlékszem, nagyon igyekezett elsajátítani tőlem mindent egy jordániai kolléga. Tudja, ebben a szférában Ukrajnán sok minden megváltozott, sajnos nem minden a jó irányban. Emlékszem, volt egy jó tanítványom, ígéretes tehetség, jó szakember lehetett volna belőle. De mi lett vele? A diplomás orvos jogi pályára lépett. Nesze neked!

Szerk.: Mit mondjak? Nem könnyű ez a munka, nem mindenki alkalmas rá.

M.P.: A statisztikai adatok azt mutatják, hogy a sebészek sokkal rövidebb életűek az átlagéletkornál. Elégnek mint a gyertyaszál. Tudja, sokat láttam az egészségügyben ezen évek alatt. A legnehezebb, ha egy gyermekem nem tudsz segíteni. Emlékszem, orvosi gyakorlatom elején valahol Volóc környékéről beszállítottak egy 12 éves kisfiút, juhpásztort. Vihar után megfogta a leszakadt magasfeszültségű vezetéket. Rettenetesen összeégett. Az áram a bal kezén és jobb lábán haladt át, rettenetesen összeégett, a keze koromfekete, amputálni kell.

Mintha most látnám, segítség nélkül fekszik fel az asztalra. Mondja nekem: "Jaj doktor úr, mit fogok én csinálni a faluban egy kézzel?" Én azt válaszoltam: "Ivánku, semmi baj, tanulni fogsz. A tanult embernek nincs szüksége mindkét kezére." Kissé elgondolkodott, majd válaszolt: „Igaza van. Sokat, sokat fogok tanulni.” És már ezzel a gondolattal, megkönnyebbülve fekszik az asztalon, kezdődik az altatás. Alig, hogy elvégeztem

egy metszést, amikor az aneszteziológus jelezte, hogy a légzés leállt, a szíve nem működik...

Hazamentem és úgy zokogtam, mint egy kis gyermek. Tudják, a boncolásnál ott kell legyen az operáló orvos is. Meglátam azt a pici szívecskéjét – szürkés-fehér, mintha megfőzték volna. Hogy működhetett ez még azon a néhány napon? Volt egy másik esetem is. Onokóc közelében a viharban felborult egy katonai teherautó. Az egyik katonának a plató oldalfala teljesen szétroncsolta mindkét lábát. Megpróbáltuk megmenteni, de néhány nap

után gázgangraena jelentkezett, hogy mentsük az életét, amputálni kell mindkét lábát.

Táviratoztunk a szüleinek, ez a szabály. Két nap múltán, éppen kötöztem rettenetes sebeit, mikor a nővér jelezte, hogy Aljosa édesapja megérkezett. Mit tehetünk, mondom, jöjjön be. Nyílik az ajtó, nézem, nem jön senki. Lenézek a földre és ott egy kis kerek kocsin egy ember, akinek mindkét lábát amputálták... Már nagyon sok év telt el, de nem tudok erről nyugodtan beszélni.

M.P.: Ez egy esküvői fotó. Azok közül, akiről ma beszéltem, sokan itt vannak a fotón. Ő a nagynéném, aki felnevelt, férje után Jurkucz Irina – férjével, édesanyám, Etelka néném, aki közvetlenül fiunk születése után halt meg, és itt hátul Kusnyirova Olga, született Hataljak, férjével, apai nagybátyám dr. Mészáros Sztefan feleségével, Blankával, Turjanicza Sztefan, feleségével Magdával, akik házasságkötésünkön tanúink voltak, majd komáink is.

Szerk.: Mészáros Úr! Honnan veszi az erőt az ilyenekhez az orvos? Talán nem véletlenül sok közöttük a cinikus ember is?

M.M.: A beteg gyógyításakor kapott pozitív érzések sok mindent kompenzálnak. Nincs nagyobb öröm, mint amikor egy felgyógyult beteget lát az ember.

M.P.: Tudja, erre születni kell. Az embereket muszáj szeretni teljes szívünkkel, ha orvos akarsz lenni. Ezt nem lehet megtanulni. Közöttünk, orvosok között is vannak különböző emberek. A mi osztályunkon is volt egy ilyen. Emlékszem, éjszaka behoztak egy idős, ápolatlan cigányasszonyt lábtörésekkel. A kolléga „elit” kórtermet vezetett, de éjszaka, a felvételi osztályon ezt nem vették figyelembe, ahol volt szabad hely, oda tették. Nem tehetsz semmit. Reggelre betervezték a műtétet. Amint megérkeztem a munkahelyemre, a kolléga telefonál, és részvételtől hangon kér: „Pál Szánócs! Én olyan beteg vagyok, nem bírok felkelni az ágyból, mûtse meg, legyen szíves a betegemet.” Igaz, mit tehetsz, megyek a mûtöbe. Alig hogy végeztem a mûtéttel, kijövök a folyosóra, a kollégának semmi baja, fut vidáman, üdvözlő, kérdezi, mintha mi sem történt volna „Hogy ment a mûtét?” És nem egy ilyen eset volt velem, de legalább tíz.

Szerk.: A kollégája valószínűleg valami másféle Hippokratészi Eskiüt tett. Most szeretnék egy egészen más kérdésre váltani. A családjukról, annak alakulásáról szeretnék beszélgetni.

A magánéletükről szeretnék többet tudni, kérdésem a családi tűzhely őrzőjéhez szól.

M.M.: Én harmadéves medika voltam, Pali elsős. Az orvosi kar épülete, széles lépcső, a szünetekben a diákok ki fel, ki le haladnak, mindenki a következő óra helyszíne felé. Én órára sietek, lefelé. Érzem, hogy valaki néz rám. Megfordulok, nézek arra a fiatalemberre, tekintete alatt nem tudok tovább mozdulni. Így állunk vagy tíz percig...

M.P.: Erre én is nagyon jól emlékszem. Nem volt az tíz perc, de vagy fél percig néztük egymást elvarázsoltva.

Szerk.: Valami mágneses erő...

M.P.: Marika szépségével varázsolt el engem. Nem lehetett elmenni mellette nyugodtan.

Szerk.: És tovább? Hogy végződött ez az első találkozás?

M.P.: Szétváltak útjaink. Majd vagy két hónap múlva, Újévkor...

M.M.: Előtte is láttam, hogy keresi a találkozást. Egyszer odajött hozzám, és azt mondta, hogy szeretne velem találkozgatni. Erre én elég nyugodtan reagáltam. Azután a fizika-matematikai karon volt egy szép bál, egész este táncoltunk. De az a találkozás a nagylépcsőn az orvosi karon, valószínű, sorsdöntő volt...

Szerk.: Emlékeznek a napra, amikor ez a csodás találkozás történt?

M.M.: Ez 1962 októberében történt.

M.P.: És 1964. július 4-én összeházasodtunk. Az anyakönyvvezetőnél Ungváron volt a házasságkötés, a lakodalom Nagyrákócon.

Szerk.: Tehát ez szerelem volt első látásra?

M.P.: Másképp nem lennénk együtt 48 éve. Tudják, az oroszoknál van egy szólás „Jellemük nem egyezik” nálunk fordítva, jellemünk egyezik.

M.M.: Nem volt minden olyan könnyű. Megszültem fiunkat pont egy év múlva. Munkába kéne menni, de nincs kire hagyni a gyermeket...

Szerk.: Úgy, hogy az államvizsgákat 8-9 hónapos terhesen tette le?

M.M.: A fiamat könnyen hordtam ki, problémák nélkül tanultam. Az államvizsgát szülészet-nőgyógyászatból kedvenc professzoromnál, Rembeznél tettem le, csak leültem előtte, mire ő azt mondta: „Ötös”. Ritka jólelkű ember volt. Elég nagy hasam volt, mind azt mondták, császármetszés kell, de ő azt mondta: „Nem, ő egyedül is szerencsésen megszül. Ha mégsem, leteszem a professzori oklevelemet az asztalra, és elmegyek innen.” Olyan biztos volt, hogy úgy látom, engem is beoltott ezzel a hittel. Naponta meglátogatott, pszichológiailag támogatott. Ezután minden jól ment, ahogy mondta. Megszültem a fiacskám 4.350 gramm súllyal.

Szerk.: És hogy került az egészségügybe? Valamit szeretnék hallani a maga életrajzából is.

M.M.: Lánykori nevem Kohut, Nagyrákócon születtem. Édesapám az egész környéken ismert ezermester volt. Kovácsként dolgozott. 1940-ben, Budapesten megkapta a Legjobb vasműves oklevelet. Módos gazda volt, kitűnő műhellyel, szerszámokkal. De jöttek a „felszabadítók” és mindent elvittek. Jó ember volt, nagyra értékelte a békés családi légkört, ami hiányzott neki gyermekkorában. Kétéves korában lett árva, mert szülei hastífuszban haltak meg. Úgy hogy Pali is, nálunk Rákócon, ahol gyakran voltunk szüleink életében, ha csak részben is, de kompenzálhatta, amit gyermekkorában elveszített. Ami az életrajzomat illeti, férjemmel történt találkozásomig, mondhatom, úgy éltünk, mint mindenki abban az időben. A Beregszászi Egészségügyi Szakközépiskola elvégzése után szülőfalumban dolgoztam felcserként, és 1959-ben felvettek az Ungvári Egyetem orvosi karára. Az egyetem elvégzése után, a jó embereknek és szerencsének köszönhetően, Ungváron maradtam, öt évig gyermekgyógyászként dolgoztam, de mindig szerettem volna szemész vagy ideggyógyász lenni. Végül felszabadult egy állás a Városi Kórház Gégészeten, és azt nyertem el. Harminc évet dolgoztam le egy helyen. Nagyon szerettem a munkámat: mûtöttem, folyton képeztem magam, tanfolyamokon voltam Moszkvában, Leningrádban. Mindig szerencsém volt. Eljutottam a nagy öszszövetségi Fül-Orr-Gégészeti kongresszusokra. Ezek után, például,

gyakorlatilag abbahagytam a mandu-lamütétek elvégzését. Igyekeztem meggyógyítani a betegeket konzervatív módszerekkel. Megkaptam a felső orvosi besorolást (főorvos). Jó érzés még most is felidézni a gyógyult betegek háláját. E közben 1973-ban megszülettem lányunkat. Pali gyalog elkísért a szülészetre, nem messzi a lakásunktól, még el sem szívta a cigarettát, mire megszülettem a lányát. Rembez professzor iskolája szerint akkor már tudtam, hogy kell viselkednem...

2000-ig dolgoztam, amikor el kellett utazni külföldre, fiunk akkor Csehországban volt. Most Genfben dolgozik, egy híres gyógyszerészeti vállalatnál kutatóorvosként, mely szemészeti betegségekkel foglalkozik. Új gyógyszerek gyógyászati bevezetésén dolgozik. Komoly szakember. A lányunk az Ungvári 1. számú iskolában tanult, nagyon jól haladt angol nyelvből. Az lett a vége, hogy felvették az Ungvári Egyetem Bölcsészeti Karára. Elvégzése után Amerikába akart utazni, de nem sikerült a nyelvvizsgálja. Mindnyájan csodálkoztunk, majd kiderült, hogy a vizsgáztató beleszeretett Editbe, ezt később beismerte, ne menjen ő Amerikába, mert akkor hol találja meg... Randallnek hívják, most a vejünk...

Akkor ő szorgalmazta, hogy küldjük lányunkat Prágába, ahol szállodaigazgatói állást kapott. Úgy volt, hogy mi Palival szintén Prágában fogunk élni, én már a nyugdíjamat is kijártam ott.

De úgy alakult, hogy vejünk Budapesten talált magának állást az ismert cégnél, „Caterpillar”-nél. Így jöttünk mi utánuk közelebb a szülőföldhöz. 2001 óta

lakunk itt, eleinte Kisvárdán, most Szadán, Budapest közelében. A lányunk és vejünk három év budapesti tartózkodás után laktak Münchenben, Genfben, most éppen Amszterdamba készülődnek. Egy kislányuk van, Szandra Vivien, 4 éves.

Szerk.: Mindenből volt elég az életükben, látom, de most az a fő, hogy együtt örülhetünk a „happy end”-nek, ahogy mondanánk az amerikai film végén. Köszönöm szépen a beszélgetést. Adjon az Isten maguknak, gyermekeiknek és unokáiknak jó egészséget és sok örömet ezen a földön!

– ly

Fordította: Dr. Szabó János

M.M.: Leányunkkal Edittel és unokáinkkal Járíkával, Móriccal és Lilikével.

Püspökszentelés Ungváron

2013. január 12-én a Munkácsi Görögkatolikus Egyházmegye ungvári székesegyházában az egyházmegye segédpüspökévé szentelték a kisebb testvérek rendjéből való Nílus szerzetespapot. Az 1973-ban Ungváron született Luscsák Jurijt 2012. november 19-én nevezte ki a Szentszék munkácsi segédpüspökké.

A szentelést Milán Sasik megyéspüspök, Cirill (Vasyl) érsek, a Keleti Egyházak Kongregációjának titkára és William (Skurla) pittsburghi érsek-metropolita végezte. A Szent Liturgián mintegy 170 pap és 28 püspök vett részt, köztük Szvjatoszláv (Sevcsuk) kijev-galíciai nagyérsek és Thomas Edward Gallicson, Ukrajna apostoli nunciusa.

Szentbeszédében Cirill érsek elmondta, hogy az újszenteltnek püspökként feladata lesz Isten szavát eljuttatni az emberekhez, életével, tetteivel és szavaival Krisztushoz vezetni őket. Kárpátalja fiaként a

Munkácsi Görögkatolikus Egyházmegyének, mint saját jogú egyháznak a sajátosságát és méltóságát fogja képviselni.

A Szent Liturgia végén Thomas Gallicson nuncius Nílus püspökhöz intézett köszöntőjében a Krisztusról szóló tanúságtevő életről beszélt, amelyre oly nagy szükség van a mai világban. Lovszka Tarasz, a Munkácsi Egyházmegye helynöke a papság és a hívek nevében köszöntötte az új püspököt. Emlékeztetett, hogy 68 éve volt utoljára Ungváron görögkatolikus püspökszentelés, Romzsa Tódoré.

Végül az újszentelt püspök megköszönte szüleinek, munkatársainak, az ungvári szeminárium előljáróinak és mindazoknak a segítségét, akik imáikkal vagy bármilyen más módon támogatták őt eddigi életútján.

Forrás:

<http://www.gorogkatolikus.hu>

In memoriam Lyavinecz Iván nyugalmazott püspök

90 éves korában visszatért Teremtőjéhez Lyavinecz Iván, a csehországi görögkatolikusok nyugalmazott püspöke.

1923. április 18-án született a kárpátaljai Volócon, a munkácsi főgimnáziumban kezdte tanulmányait, majd az ungvári szemináriumban folytatta, ahol formálódott papi hivatása. A bécsi egyetem teológiai szakát elvégezve várta pappá szentelését, de politikai anomáliák és a háborús időszak mindezeket késleltette. 1946. június 28-án Gojdics Péter Pál eperjesi püspök szentelte áldozópappá az eperjesi székes-egyházban. Korának hitvalló papjai közé tartozott, aki elszenvetde az ateizmus testet és lelket romboló időszakát. Börtönt, sanyargatást, kényszerlakhelyet volt kénytelen elviselni. Történelmet alakító, formáló egyéniséggé lett. Egyházunk iránti hűségében példaként állt előtte kortársainak hősiesség helytállása: Romzsa Tódoré, Sztojka Sándoré, Gojdics Péter Pálé, Hopko Bazil püspököké és még sok vértanúé és hitvallóé.

Személyéhez kötődik a csehországi görögkatolikus egyházmegye megszületése. Ennek az egyházmegyének hűséges atyjaként hunyt el 2012. december 9.-én, a Szent Liturgia hallgatása közben. A prágai búcsúztatás után szülőfalujában, a kárpátaljai Volócon temették el. Volóci temetésével az odalátogatók nem csak egy kárpátaljai településben és a természeti szépségekben gyönyörködhetnek, hanem az új görögkatolikus templom udvarán lévő sírhoz, mint egy hitvalló sírjához zárandokként is látogatást tehetnek.

Köszönjük a gondviselő Istennek, hogy Lyavinecz Iván püspök személyében atyával, főpappal és testvérrel áldott meg minket.

Adj Urunk, a főpapi szolgálatban elhunyt hűséges Iván szolgádnak boldog nyugalmat és örök emléket!

„Szenteiddel nyugtasd meg Krisztus a te elhunyt szolgádnak lelkét, hol nincs fájdalom, sem aggodás, sem sóhaj, de végtelen élet.”
(Tropár, halotti megemlékezés)

Miskolc Megyei Jogú Város Ruszin Nemzetiségi Önkormányzata

Önkormányzatunk szomorú eseménnyel kezdte a 2012. évet. Burján Ferenc, önkormányzatunk elnöke és Miskolc Görömböly városrészének lelkes patriótája, 2012. január 16.-án tragikus balesetben elhunyt. Temetése január 23-án volt a görömbölyi temetőben, számos tisztelőjének jelenlétében.

Február hónapban tisztújító közgyűlésünk volt, az elhunyt Burján Ferenc elnök úr helyébe új képviselőtestületi tag lépett és vette át a mandátumát.

Az új képviselőtestület tagjai: Dr. Bory Endre elnök /MROSZ/, Csontos János elnökhelyettes /RUKISÖSZ/, Takács István /MROSZ/ és özv. Kecskés Lászlóné /RUKISÖSZ/, képviselik a városban élő ruszin közösséget.

Ezen az ülésen az SZMSZ módosítására került sor a személyi változás, és a bekövetkezett jogszabályi változások miatt is. Önkormányzatunk megnevezésébe bekerült a „Nemzetiségi” jelző.

Március 15.-én, Nemzeti Ünnepünk alkalmával

koszorúzást tartottunk. Lelkesedéssel készültünk a görömbölyi ruszinok letelepedésének 300. évfordulójára. Ezen alkalmából csatlakoztunk az Országos Ruszin Önkormányzat kihelyezett programjához, támogattuk az ünnepi Szent Liturgia megszervezését és az emlékhelyeket megkoszorúztuk. Gondozzuk a településrészen lévő, II. Rákóczi Ferenc nagyságos fejedelem mellszobrát.

Az év folyamán részt vettünk a máramaroszigeti zarándoklaton, a sajpópfalvai első ruszin búcsún, a Miskolc-Szirmai görög katolikus egyházközség Szent András apostol tiszteletére szentelt templom búcsúján, és emléktáblával örökítettük meg a görömbölyi letelepedés 300. évfordulóját.

A 2013. évet igyekszünk ismét gazdag tartalommal megtölteni.

Dr. Bory Endre
a Miskolc MJV Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat
elnöke

Miskolc-Görömböly

Görömböly és a tapolcai apátság a középkorban (1150–1532)

Görömböly alapítása és középkori történelme szorosan összefonódott a szomszédos Tapolcával, mert a falu a tapolcai bencés apátság birtoka, szolgáltató jobbágyszervelet volt majd hétszáz éven keresztül.

A Miskolc városának névadójaként is tisztelt *Miskóc* nemzetség Anonymus szerint már a honfoglalás korában birtokolta a környéket, történeti adataink azonban csak a 12. századtól igazolják helyi jelenlétüket. A tapolcai bencés apátságot feltehetően 1150 körül alapították. A négyszögletes, zárt monostorból és templomból álló épületegyüttes, mint nemzetségi-családi központ, egyúttal a *Miskóc* nembeli előkelők temetkezési helyéül is szolgált az Árpád-korban. Az apátság első írásos említései a *Váradi Regestumban* olvashatók, 1219-ből és 1221-ből. Birtokához tartozott számos környező település: Tapolca, Görömböly, Miskolc, Mindszent, Hejőcsaba, Mályi, Kistokaj, Valk és Nota községek. A tatárjárás korában az apátság és a környező falvak is mind elpusztultak, egy részük nem is épült újjá. Tapolca azonban igen, sőt az apátság – és a hozzá legközelebb eső jobbágyszervelet, Görömböly – virágzásnak indult az Árpád-kor végén.

A *Miskóc* nemzetség uralmát az Árpád-ház kihalása utáni pártharcok során Károly Róbert törte meg. Az Anjou-dinasztia a hozzá hűséges Széchy családnak adományozta az egyházi birtoktestet, valamennyi falujával együtt. A 14. század második felében aztán a királyra szállt a birtok, tehát a fénykorát élő

Diósgyőrhöz hasonlóan Tapolca környéke is Nagy Lajos, majd Luxemburgi Zsigmond javadalmaikat gazdagította. Ebből a korból valók Görömböly első írásos, okleveles említései is, 1393-ban és 1409-ben *Gurumbol* formában szerepel a forrásokban. (A település neve még honfoglalás előtti, a korábban itt lakó szláv népektől származhat. A *grombu*, *grambel* ószláv szóalakok rögös-göröngyös, durva, vízmosások szabdalta táját jelenthetnek.)

A 16. század elejére a tapolcai apátság országos jelentőségű egyházi javadalommá nőtte ki magát, bevételeit a források tanúsága szerint II. Ulászló és Mária királyné is számon tartotta. A mohácsi vész idején Oláh Miklós esztergomi érsek volt az apátság kegyura. A Mohács utáni pártharcok során aztán 1532-ben, magyarok keze által jött el a vég: Szapolyai János emberei, Bebek Imre és Ferenc megtámadták, felgyújtották és teljesen elpusztították a tapolcai apátságot, a monostor embereit megölték vagy fogságba vetették.

(A tapolcai apátság középkori épületeinek maradványait 2006-ban a Herman Ottó Múzeum régészei megtalálták és részben feltárták, helyét emlékkő és fakereszt jelzi a barlangfürdő kerítése mellett ma is. A feltárás ebben az évben, 2012 áprilisában újraindult és jelenleg is tart. Reményeink szerint hónapokon belül fény derül az 1150–1532 közötti időszak építkezéseinek történetére, de a legnagyobb eredmény a *Miskóc* nemzetség temetkezési helyének, netán egyes azonosítható sírjainak előkerülése volna.) (Folytatjuk)

Tóth Arnold

a Miskolci Herman Ottó Múzeum igazgatóhelyettese

Kiadja
az Országos Ruszin Önkormányzat
Felelős kiadó: Gircz Vera

A szerkesztőbizottság tagjai:
Dr. Káprály Mihály - felelős szerkesztő
Szónoczkó János Mihály - főszerkesztő
Pernye-Klamár Sára - szerkesztő
Szkiba Irén - szerkesztőségi titkár
A szerkesztőség címe:
1147 Budapest, Gyarmat u. 85/b.
Tel./Fax: (06-1) 468-2636
E-mail: ruszin.onkormanyzat@gmail.com
http://ruszin.com

Nyomdai munkálatok: AMG experts Bt.
A lapban megjelent cikkek bármilyen felhasználásánál
a „Ruszin Világ”-ra hivatkozni kell.

Pоявляються новинки публікували: Вседержавне Русинське Самосправованя, Вседержавне Общество Русинської Інтелігенції імені Антонія Годинки, Общество за Культуру Карпатського Регіона, Общество Русинської Культури и Общество Русинув / Рутенув Мадярицины.

A lap az Országos Ruszin Önkormányzat, a Hodinka Antal Országos Ruszin Értelmisségi Közhasznú Egyesület, a Kárpátok Régió Kultúráért Közhasznú Egyesület, a Ruszin Kulturális Egyesület és a Magyarországi Ruszinok /Rutének/ Országos Szövetsége támogatásával jelenik meg.

ISSN: 1785-1149

Egy példány eladási ára: 600 Ft.

Выдає:
Всдержавное Русинське Самосправованя
Отвітаельный выдаватель: Віра Гіріц

Члены редакції:
Др. Михайл Капраль - отвітаельный редактор
Янош Мигаль Соноцкі - главный редактор
Шара Перне-Клармар - редактор
Ірина Скиба - секретарь
Адрес редакції:
1147 Будапешт, улица Дёрмот 85/б.
Тел./Факс: (06-1) 468-2636
E-mail: ruszin.onkormanyzat@gmail.com
http://ruszin.com
Друк: AMG experts Bt.

При передрукуванні посилати ся на “Русинський Світ”